

Uniwersytet Medyczny w Lublinie – Dział Jakości Kształcenia

Ocena nauczycieli akademickich 2013/2014

I Wydział Lekarski z Oddziałem Stomatologicznym

Marzec
2015

Spis treści

Wstęp.....	3
1. Problematyka badań.....	3
1.1 Przedmiot i cel badania	3
1.2 Problematyka badawcza	3
2. Udział studentów w ocenie zajęć dydaktycznych	4
3. Ogólna ocena procesu dydaktycznego na UM w Lublinie	10
4. Ocena dydaktyki na poszczególnych Wydziałach UM w Lublinie	11
4.1 I Wydział Lekarski z Oddziałem Stomatologicznym.....	13
Ogólna ocena kształcenia na Wydziale	13
Kierunek Lekarski.....	14
Kierunek Lekarsko-Dentystyczny.....	19
Techniki dentystyczne	23
Aneks	25

Wstęp

Zgodnie z polityką jakości kształcenia realizowaną na Uniwersytecie Medycznym w Lublinie (UM) w roku akademickim 2013/2014 przeprowadzono badanie dotyczące jakości procesu kształcenia na naszej Uczelni. Badanie objęło studentów wszystkich kierunków i poziomów kształcenia, w tym również uczestników słuchaczy studiów podyplomowych. Ocena dydaktyki jest elementem całościowej ewaluacji jakości kształcenia a jej wyniki służą doskonaleniu procesu kształcenia. Upowszechnianie wyników badania ma również na celu kształtowanie kultury jakości na naszej Uczelni.

Niniejszy raport zawiera wyniki badań przeprowadzonych wśród studentów studiów I i II stopnia oraz jednolitych magisterskich wszystkich kierunków studiów realizowanych na UM w roku akademickim 2013/2014. Wyniki badań umożliwią kształtowanie oferty studiów z uwzględnieniem oczekiwań studentów oraz pozwolą w przyszłości udoskonalić proces dydaktyczny poprzez wyciąganie wniosków z doświadczeń zdobytych w roku akademickim 2013/2014.

1. Problematyka badań

1.1 Przedmiot i cel badania

Przedmiotem badania była ocena jakości kształcenia w aspekcie oceny pracy dydaktycznej nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w roku akademickim 2013/2014. Ocena prowadzących zajęcia jest jednym z zasadniczych elementów Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia na UM w Lublinie. Zarówno przygotowanie merytoryczne nauczycieli jak i umiejętność dzielenia się wiedzą są niezbędne do tego, by proces dydaktyczny przebiegał sprawnie i efektywnie. Coraz częściej wskazuje się, że w wyniku coraz szybszego upowszechnienia się nowych technologii następują zmiany o charakterze społeczno-kulturowym zwłaszcza dotyczące młodego pokolenia. W związku z tym zmieniają się również potrzeby i oczekiwania studentów w zakresie edukacji i stosowanych w jej ramach metod dydaktycznych. Jednym ze źródeł informacji na temat skuteczności stosowanych metod jest opinia samych studentów. Dzięki temu uzyskujemy wiedzę na temat odbioru przekazywanych treści oraz ewentualnych problemów w tym zakresie. Jest to jeden ze sposobów oceny procesu kształcenia na UM w Lublinie i pomaga w podejmowaniu decyzji na temat doskonalenia warsztatu dydaktycznego nauczycieli oraz jest źródłem inspiracji do wprowadzanych udoskonaleń i innowacji w zakresie dydaktyki. Ponadto uczestnictwo studentów w badaniu przyczyni się do tworzenia kultury jakości na naszej Uczelni, stwarzając możliwość współtworzenia wysokich standardów kształcenia.

1.2 Problematyka badawcza

Głównym problemem badawczym jest jakość dydaktyki na naszej Uczelni. W szczególności zwrócono uwagę na zaangażowanie i przygotowanie osób prowadzących zajęcia dydaktyczne. Badanie realizowano za pomocą elektronicznego modułu ankietyzacji w systemie Wirtualna Uczelnia. Kwestionariusz ankiety zawierał sześć pytań, z których każde stanowiło osobne kryterium oceny zajęć (dotyczyło osobnego aspektu dydaktyki). Respondenci każdy aspekt oceniali posługując się pięciostopniową skalą, w której 1 stanowiło ocenę najniższą a 5 najwyższą. Ponadto stworzono

możliwość uzasadnienia swojej oceny w miejscu ankiety przewidzianym na dodatkowe komentarze i sugestie.

W porównaniu z edycją badania realizowaną w roku akademickiego 2012/2013 kwestionariusz ankiety uległ nieznacznym modyfikacjom. Poprzednio zadawano studentom 7 pytań, które dotyczyły zarówno warsztatu dydaktycznego nauczycieli akademickich a także treści merytorycznych zajęć. Obecnie pytania ograniczono jedynie do tych odnoszących się do warsztatu dydaktycznego nauczyciela. Kryteria oceny stosowane w roku akademickim 2012/2013 oraz 2013/2014 przedstawiono poniżej.

2012/2013	2013/2014
1. Umiejętność przekazywania wiedzy przez nauczyciela.	1. Punktualność nauczyciela i efektywność wykorzystywania czasu podczas zajęć
2. Dostępność nauczyciela dla studentów.	2. Przygotowanie merytoryczne nauczyciela do zajęć
3. Umiejętność tworzenia przyjaznych relacji między nauczycielem a studentami.	3. Umiejętność skutecznego przekazywania wiedzy przez nauczyciela
4. Sprawiedliwość sposobu zaliczenia przedmiotu przez nauczyciela.	4. Sprawiedliwość sposobu przyznawania zaliczenia przedmiotu przez nauczyciela
5. Przejrzystość kryteriów i zasad zaliczenia przedmiotu przez nauczyciela.	5. Umiejętność budowanie przez nauczyciela relacji ze studentami sprzyjających zaangażowaniu i aktywności
6. Stopień rozwoju wiedzy i umiejętności praktycznych podczas zajęć.	6. Dostępność nauczyciela dla studentów w czasie zajęć oraz konsultacji
7. Spełnienie oczekiwań pod względem treści przekazywanych w ramach przedmiotu.	

2. Udział studentów w ocenie zajęć dydaktycznych

Charakterystyka wskaźników frekwencji w badaniu

Moduł w systemie Wirtualna Uczelnia służący ankietyzacji nie umożliwia określenia ogólnej liczby i odsetka studentów, którzy wzięli udział w badaniu oceny prowadzących zajęć w danym roku akademickim. Jest to możliwe jedynie na poziomie pojedynczych zajęć. Do określenia rzetelności wyników oceny nauczycieli akademickich na poziomie globalnym posłużono się dwoma pośrednimi wskaźnikami frekwencji studentów w badaniu, takimi jak: **odsetek wypełnionych ankiet** oraz **odsetek ocenionych zajęć dydaktycznych**. Pierwszy z nich jest stosunkiem wszystkich ankiet wygenerowanych studentom w danym roku akademickim do liczby ankiet przez nich wypełnionych. Liczba ankiet wygenerowanych stanowi iloczyn liczby osób studiujących w danym roku akademickim oraz liczby zajęć dydaktycznych, w których uczestniczyli studenci.

Drugi wskaźnik frekwencji jest uzupełnieniem pierwszego i pozwala na ocenę tego, jaki odsetek spośród wszystkich zajęć dydaktycznych realizowanych w danym roku akademickim został poddany ocenie. Za zajęcia nieocenione uznawano te, których nie ocenił ani jeden student.

Dzięki przyjętym wskaźnikom możemy ocenić, jaki odsetek zajęć udało się ocenić oraz na ile uzyskane oceny można uznać za rzetelne (porównując odsetek wypełnionych ankiet). Dzięki temu nie ma konieczności określania rzeczywistej liczby studentów biorących udział w akcji ankietowej, gdyż

informacja taka z założenia nie jest adekwatna do specyfiki badania, polegającego na tym, że każdy student uczestniczy w badaniu tyle razy, ilu zajęć dydaktycznych był uczestnikiem. Oszacowanie takiego wskaźnika byłoby zatem zbyt czasochłonne a jego wartość informacyjna niewielka.

Frekwencja w badaniu

Od roku akademickiego 2010/2011 systematycznie wzrastała ilość zajęć, które były poddawane ocenie przez studentów. Od roku 2012/2013 ocena obejmuje wszystkie osoby prowadzące zajęcia dydaktyczne, niezależnie od formy zaliczenia tych zajęć. W poprzednich edycjach badań ocena dotyczyła jedynie przedmiotów kończących się egzaminem lub zaliczeniem z oceną. W ostatnich dwóch edycjach badania studenci otrzymali więc do wypełnienia trzykrotnie większą liczbę ankiet niż w latach poprzednich. W roku 2012/2013 zaobserwowano nieznaczny spadek odsetka ankiet wypełnionych związany ze zwiększeniem obciążenia studentów ankietyzacją. W roku 2013/2014 liczba ankiet wygenerowanych była najwyższa wśród wszystkich edycji badania, lecz dzięki ciągłemu doskonaleniu procesu ankietyzacji oraz jej promocji wśród studentów osiągnięto również najwyższy odsetek ankiet wypełnionych.

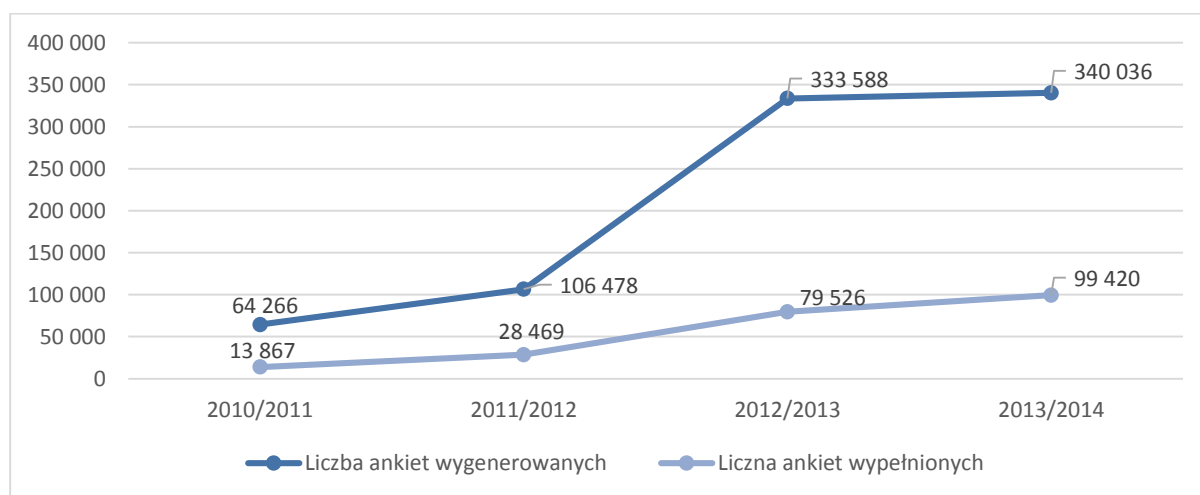
Tabela 1 zawiera dane o frekwencji w poszczególnych edycjach badania.

Tabela 1 Frekwencja w ocenie zajęć dydaktycznych w latach 2010-2014

Rok akademicki	Liczba ankiet wygenerowanych	Liczba ankiet wypełnionych	Odsetek ankiet wypełnionych
2010/2011	64 266	13 867	21,58 %
2011/2012	106 478	28 469	26,74 %
2012/2013	333 588	79 526	23,84 %
2013/2014	340 036	99 420	29,24 %

Wykres 1 przedstawia skalę zmian, jaka nastąpiła w ostatnich latach pod względem ilości ankiet przeznaczonych do wypełnienia przez studentów (wygenerowanych z systemu) oraz liczby wypełnionych ankiet. Widoczny jest systematyczny wzrost liczby ankiet wygenerowanych dla studentów oraz niemal proporcjonalny do niego wzrost ilości ankiet wypełnionych.

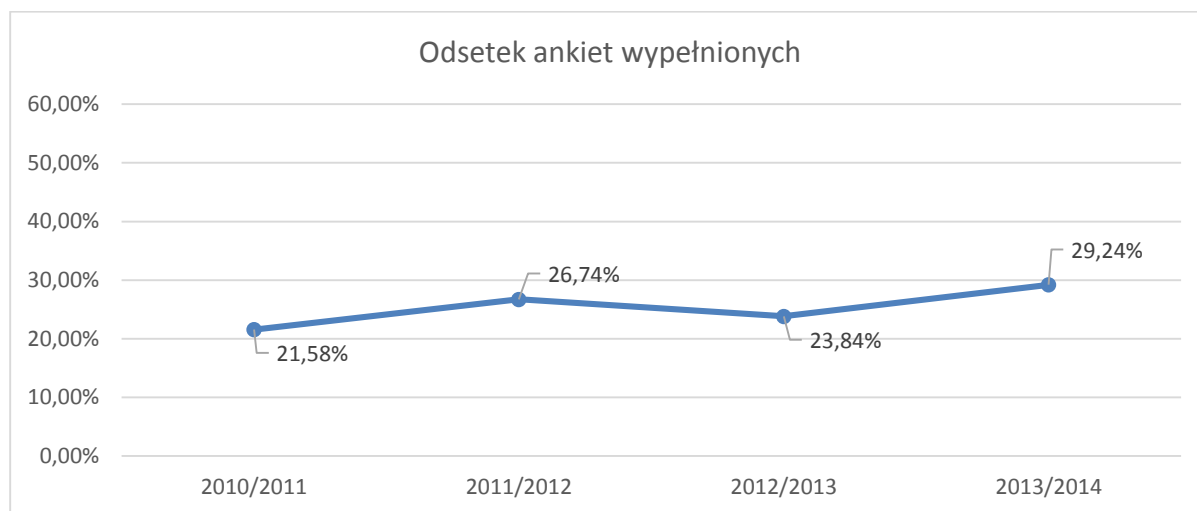
Wykres1. Zmiana skali procesu ankietyzacji od roku 2010/2011

Liczba ankiet wygenerowanych w edycji badania 2013/2014 została utrzymana na podobnym poziomie, co w roku poprzednim. W powiązaniu z działaniami w zakresie upowszechniania ankietyzacji

wśród studentów przyniosło to pozytywne rezultaty. Odsetek ankiet wypełnionych wzrósł o prawie 6 punktów procentowych w stosunku do roku 2012/2013 i był najwyższy spośród dotychczasowych edycji badania. Obecnie wynosi on 29,24% co przy 3-krotnym wzroście liczby ankiet wygenerowanych w stosunku do edycji 2011/2012, jest wartym odnotowania faktem. Przedmiotową zmianę zobrazowano na Wykresie 2.

Wykres 2. Zmiana odsetka wypełnionych ankiet w latach 2010-2014

Analizując wyniki stwierdzono duże zróżnicowanie uczestnictwa studentów w badaniu ze względu na poszczególne kierunki kształcenia. Najwyższy odsetek ankiet wypełnionych zanotowano na kierunkach takich jak *kosmetologia I stopnia* (69,78%) i *kosmetologia II stopnia* na Wydziale Farmaceutycznym. Jest to szczególnie warte odnotowania, gdyż kształcenie na tych kierunkach po raz pierwszy odbywa się na Wydziale Farmaceutycznym. Pozytywnie wyróżniają się również takie kierunki jak *fizjoterapia II stopnia*, *kosmetologia I stopnia* (Wydział Nauk o Zdrowiu), *zdrowie publiczne II stopnia* oraz *dietetyka*, na których frekwencja (mierzona odsetkiem wypełnionych ankiet) wyniosła powyżej 40%. Na sześciu kierunkach odsetek wypełnionych ankiet przekroczył 30%. Wśród nich znalazły się: *techniki dentystyczne*, *położnictwo pomostowe*, *kierunek lekarski* (II Wydział), *położnictwo II stopnia*, *analitika medyczna* oraz *ratownictwo medyczne*. Jedynym kierunkiem, na którym odsetek wypełnionych ankiet nie przekroczył 20% było położnictwo I stopnia (16,48%). Szczegółową analizę frekwencji według kierunku studiów przedstawia Tabela 2.

Tabela 2. Frekwencja studentów w badaniu ze względu na kierunek studiów i tryb studiowania.

Kierunek	Stacjonarne			Niestacjonarne			Frekwencja ogółem		
	Wygenerowano	Wypełniono	%	Wygenerowano	Wypełniono	%	Wygenerowano	Wypełniono	%
Analityka Medyczna	6249	2010	32,2				6249	2010	 32,17
Dietetyka	3801	1646	43,3				3801	1646	 43,30
Elektrodiagnostyka	1869	502	26,9				1869	502	 26,86
Farmacja	24987	5763	23,1	2777	305	11,0	27764	6068	 21,86
Fizjoterapia I°	15816	3917	24,8				15816	3917	 24,77
Fizjoterapia II°	10583	5155	48,7	4731	1839	38,9	15314	6994	 45,67
Kosmetologia I° WNoZ	1562	705	45,1				1562	705	 45,13
Kosmetologia I° WF	1072	748	69,8				1072	748	 69,78
Kosmetologia II° WF	855	517	60,5				855	517	 60,47
Kierunek Lekarski I Wydział	50269	13298	26,5	13915	2917	21,0	64184	16215	 25,26
Kierunek Lekarski II Wydział	58325	22062	37,8	16814	4917	29,2	75139	26979	 35,91
Lekarsko-dentystyczny	19735	4529	22,9	5296	907	17,1	25031	5436	 21,72
Pielęgniarstwo pomostowe				3830	1090	28,5	3830	1090	 28,46
Pielęgniarstwo I°	23333	4994	21,4				23333	4994	 21,40
Pielęgniarstwo II°	15560	4376	28,1	2545	830	32,6	18105	5206	 28,75
Położnictwo pomostowe				4218	1526	36,2	4218	1526	 36,18
Położnictwo I°	13385	2206	16,5				13385	2206	 16,48
Położnictwo II°	6019	2041	33,9				6019	2041	 33,91
Ratownictwo medyczne	9169	2823	30,8				9169	2823	 30,79
Techniki dentystyczne	2877	1061	36,9				2877	1061	 36,88
Zdrowie Publiczne I°	11466	2757	24,0				11466	2757	 24,05
Zdrowie Publiczne II°	8978	3979	44,3				8978	3979	 44,32
Razem	285910	85089	29,8	54126	14331	26,5	340036	99420	 29,24

Średni odsetek wypełnionych ankiet na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych jest zbliżony i nie odnotowano tu istotnych statystycznie różnic. Ogólnie na studiach stacjonarnych wyniósł on **29,8%**, a na studiach niestacjonarnych **26,5%**. Wśród kierunków realizowanych w trybie stacjonarnym zaobserwowano duże odchylenie od wartości średniej. Odsetek ankiet wypełnionych wahał się od 16,5% do 69,%. Na studiach niestacjonarnych odnotowano przypadek kierunku *Farmacja*, w którym odsetek ankiet wypełnionych był najniższy i wyniósł **11,0%**.

W porównaniu z poprzednią edycją badania odnotowano wzrost odsetka wypełnionych ankiet na większości kierunków. Wartymi odnotowania kierunkami są: *fizjoterapia II stopnia*, *położnictwo pomostowe*, i *zdrowie publiczne II stopnia*. Odsetek ankiet wypełnionych na tych kierunkach wzrósł o ponad 20 punktów procentowych. Spadek wypełnialności ankiet zaobserwowano w przypadku sześciu kierunków studiów, takich jak: *Elektrodiagnostyka I stopnia*, *fizjoterapia I stopnia*, *lekarsko-dentystyczny*, *pielęgniarstwo I stopnia*, *położnictwo I stopnia* oraz *zdrowie publiczne I stopnia*. Istotny spadek tego odsetka (więcej niż 10 pkt. procentowych) wystąpił na kierunku *Elektrodiagnostyka I stopnia*. Szczególnie wysoki spadek frekwencji wystąpił na kierunku pielęgniarstwo I stopnia, na którym po dwóch latach wzrostu odsetka ankiet wypełnionych zanotowano spadek o 24,62 pkt procentowych. Szczegółową analizę frekwencji w/g kierunków studiów i poprzednich edycji badania zawarto w Tabeli 3.

Tabela 3. Frekwencja w badaniu na poszczególnych kierunkach w latach 2010-2014

	Frekwencja w roku 2011/2012	Frekwencja w roku 2012/2013	Frekwencja w roku 2013/2014	Zmiana frekwencji w stosunku do roku 2012/2013
Analityka Medyczna	33,79	31,42	32,17	0,75
Dietetyka	53,63	36,30	43,30	7,00
Elektroradiologia	-	41,75	26,86	-14,89
Farmacja	21,56	3,66	21,86	18,20
Fizjoterapia I	36,99	27,73	24,77	-2,96
Fizjoterapia II	21	20,44	45,67	25,23
Kosmetologia I° Wydział NoZ	36,25	38,89	45,13	6,25
Kosmetologia I° Wydział Farmaceutyczny	-	-	69,78	-
Kosmetologia II° Wydział Farmaceutyczny	-	-	60,47	-
Lekarski I wydział	25,5	19,95	25,26	5,31
Lekarski II wydział	26,92	22,77	35,91	13,14
Lekarsko-dentystyczny	22,44	22,38	21,72	-0,66
Pielęgniarstwo I	32,96	46,02	21,40	-24,62
Pielęgniarstwo II	22,45	16,49	28,75	12,27
Położnictwo - pomostowe	42,71	7,71	28,46	20,75
Położnictwo I	32,79	23,84	16,48	-7,36
Położnictwo II	27,42	17,90	33,91	16,01
Ratownictwo Medyczne	25,27	30,08	30,79	0,70
Techniki Dentystyczne	29,84	21,69	36,88	15,19
Zdrowie Publiczne I	24,54	30,12	24,05	-6,08
Zdrowie Publiczne II	17,26	15,45	44,32	28,87
RAZEM:	26,74	23,84	29,24	5,40

Drugi wskaźnik frekwencji w badaniu informuje o odsetku zajęć dydaktycznych ocenionych przez studentów w roku akademickim 2013/2014. Studenci oceniali nauczycieli akademickich podczas każdego prowadzonych zajęć i dlatego w raporcie przedstawiono osobno ocenę nauczyciela za każde zajęcia, które realizował.

Z danych wynika, że większość zajęć dydaktycznych oraz nauczycieli je prowadzących została oceniona. Na poziomie całej Uczelni oceniono **72,35%** zajęć dydaktycznych. Porównując poszczególne kierunki najgorzej wypada *kierunek lekarsko dentystyczny*, gdzie oceniono 49,55% zajęć dydaktycznych. Równie źle wypada kierunek lekarski, gdzie oceniono jedynie 56,08% zajęć. Oba kierunki są prowadzone na I Wydziale Lekarskim z Oddziałem Stomatologicznym. Na kierunku *farmacja* odsetek ten wyniósł 60,31% i jest to wynik gorszy o ponad 9 punktów procentowych w stosunku do poprzedniej edycji badania. Na pozostałych kierunkach sytuacja wygląda zadowalająco, gdyż zajęcia zostały ocenione w ponad 75%. Wskaźnik 100% ocenionych zajęć dydaktycznych został osiągnięty w przypadku trzech kierunków. Były to kierunki takie jak: *kosmetologia I stopnia* (Wydział Nauk o Zdrowiu), *kosmetologia I stopnia* (Wydział Farmaceutyczny) oraz *zdrowie publiczne II stopnia*. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że ilość przedmiotów (a tym samym osób prowadzących zajęcia dydaktyczne) na tych kierunkach była znacznie niższa niż na pozostałych, stąd wynik ten był w tych

przypadkach łatwiejszy do osiągnięcia. Odsetek zajęć dydaktycznych ocenionych w roku akademickim 2013/2014 z podziałem na kierunek studiów zawiera Tabela 4.

Tabela 4. Odsetek zajęć dydaktycznych ocenionych w roku akademickim 2013/2014

Kierunek	Studia stacjonarne			Studia niestacjonarni			Ogółem		
	Liczba zajęć	Zajęcia ocenione	% ocenionych	Liczba zajęć	Zajęcia ocenione	% ocenionych	Liczba zajęć	Zajęcia ocenione	% ocenionych
Analityka Medyczna	313	282	90,1				313	282	90,10
Dietetyka	194	170	87,6				194	170	87,63
Elektrodiagnostyka	141	121	85,8				141	121	85,82
Farmacja	725	522	72,0	429	174	40,56	1154	696	60,31
Fizjoterapia I°	335	308	91,9				335	308	91,94
Fizjoterapia II°	174	161	92,5	129	119	92,25	303	280	92,41
Kosmetologia I° Wydział NoZ	79	79	100,0			40,56	79	79	100,00
Kosmetologia I° Wydział Farmaceutyczny	51	51	100,0				51	51	100,00
Kosmetologia II° Wydział Farmaceutyczny	45	42	93,3			92,25	45	42	93,33
Kierunek Lekarski I Wydział	1583	952	60,1	1047	523	49,95	2630	1475	56,08
Kierunek Lekarski II Wydział	1638	1359	83,0	1037	777	74,93	2675	2136	79,85
Lekarsko-dentystyczny	912	541	59,3	543	180	33,15	1455	721	49,55
Pielęgniarstwo pomostowe				209	202	33,15	209	202	96,65
Pielęgniarstwo I°	419	386	92,1				419	386	92,12
Pielęgniarstwo II°	280	260	92,9	83	81	97,59	363	341	93,94
Położnictwo pomostowe				108	103	95,37	108	103	95,37
Położnictwo I°	317	250	78,9				317	250	78,86
Położnictwo II°	177	161	91,0				177	161	90,96
Ratownictwo medyczne	366	310	84,7				366	310	84,70
Techniki dentystyczne	165	124	75,2				165	124	75,15
Zdrowie Publiczne I°	353	300	85,0				353	300	84,99
Zdrowie Publiczne II°	135	135	100,0				135	135	100,00
Razem	8402	6514	77,5	3585	2159	60,2	11987	8673	72,35

3. Ogólna ocena procesu dydaktycznego na UM w Lublinie

Ogólna ocena procesu kształcenia na UM w Lublinie wynosi **4,49**¹. Została ona wyliczona ze wszystkich ocen wystawionych przez studentów nauczycielom akademickim realizującym zajęcia dydaktyczne w roku akademickim 2013/2014. Wszystkie pojedyncze oceny potraktowano tu łącznie, bez podziału na poszczególne kryteria oceny, kierunki i lata studiów.

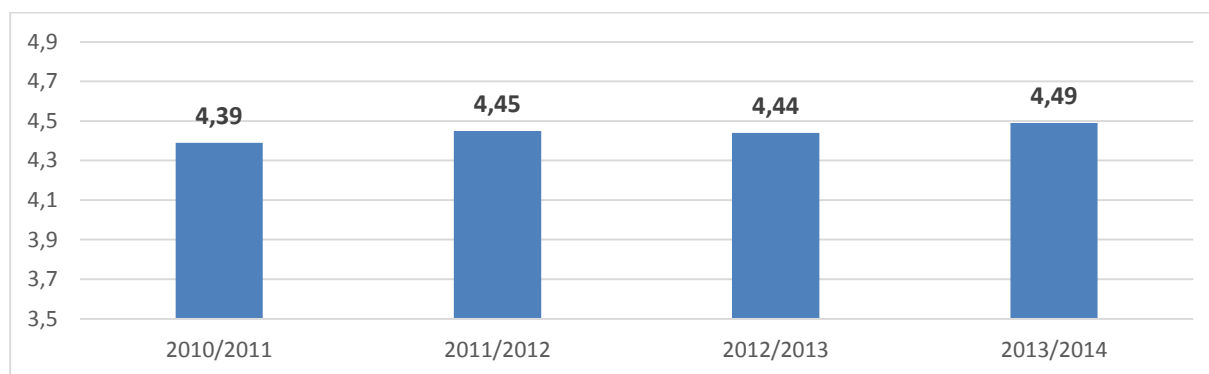
Uwzględniając w analizie ocen podział na semestry zauważono, że nieco niżej oceniono zajęcia realizowane w semestrze zimowym niż w semestrze letnim. Tabela 5 zawiera oceny kształcenia w obu semestrach roku akademickiego 2013/2014.

Tabela 5. Ogólna ocena procesu kształcenia na UM w Lublinie w roku 2013/2014

	Semestr zimowy	Semestr letni	Ogółem
Średnia ocena	4,47	4,52	4,49

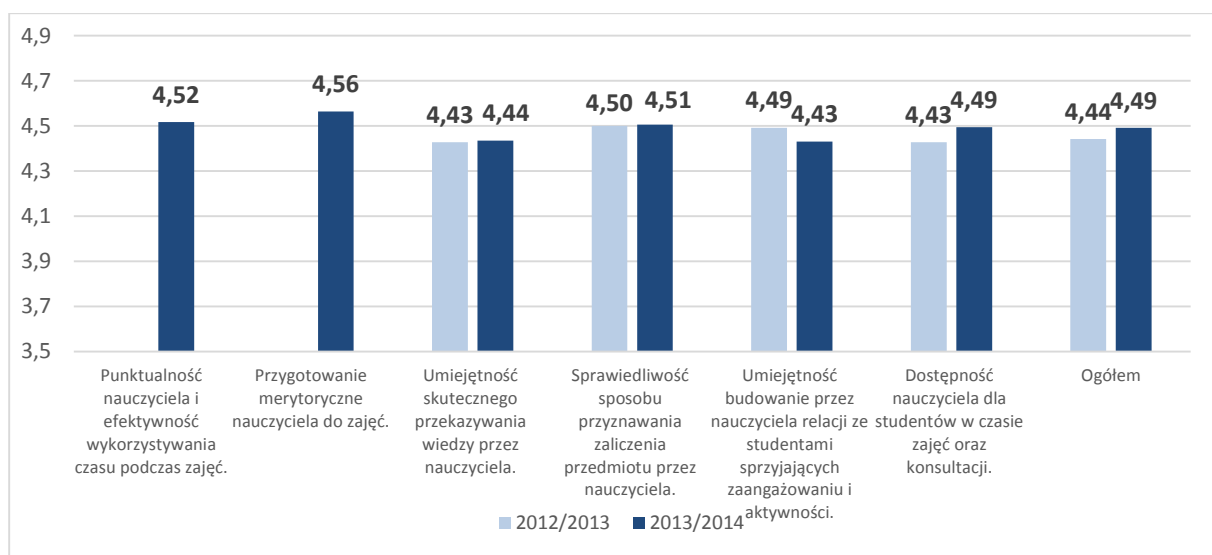
W stosunku do poprzedniej edycji badania ogólna ocena kształcenia na UM wzrosła. Choć wzrost ten jest stosunkowo niewielki i stanowi pięć setnych punktu procentowego to w porównaniu z rokiem akademickim 2010/2011 jest to zmiana istotna. Dane zawarto na Wykresie 3.

Wykres 3. Ogólna ocena dydaktyki na UM w latach 2011-2014

Badania wykazały, że najlepiej ocenianym aspektem kształcenia na UM Lublinie jest **przygotowanie merytoryczne nauczycieli do zajęć**. Studenci wysoko oceniają stopień wiedzy nauczycieli akademickich jednak najniżej ocenione aspekty kształcenia związane z przekazywaniem tej wiedzy. **Umiejętność skutecznego przekazywania wiedzy przez nauczyciela oraz umiejętność budowania relacji ze studentami sprzyjających zaangażowaniu i aktywności** zostały ocenione odpowiednio na 4,44 i 4,43 w pięciostopniowej skali. Pozostałe elementy zostały ocenione w granicach średniej ogólnej. Oceny poszczególnych aspektów kształcenia w roku akademickim 2013/2014 zawiera Wykres 4.

Wykres 4. Ocena poszczególnych aspektów kształcenia na UM w Lublinie w roku 2013/2014

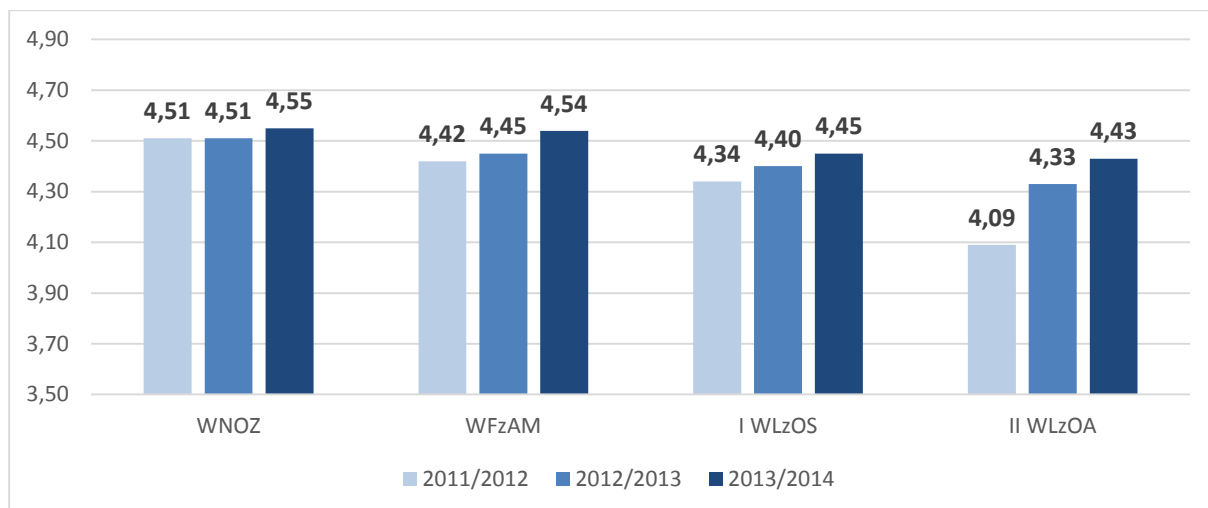
W związku ze zmianą kryteriów oceny w porównaniu ze wcześniejszymi edycjami badania nie ma możliwości porównania zmiany ocen wszystkich aspektów kształcenia. Można jedynie wskazać, że w poprzednich latach również poniżej średniej ogólnej oceny dla Uczelni oceniano aspekt związany z **przekazywaniem wiedzy przez nauczyciela**. Oznacza to, że niezmiennie studenci mają wysokie oczekiwania pod tym względem, co powinno przełożyć się na działania wychodzące naprzeciw tym oczekiwaniom. Wzrost oceny nastąpił w przypadku kryterium **dostępności nauczyciela dla studentów**. **Spadek odnotowano natomiast w przypadku umiejętności budowania przez nauczyciela relacji ze studentami sprzyjających zaangażowaniu i aktywności**. W dalszej części raportu przedstawiono szczegółową analizę kształcenia na poszczególnych Wydziałach i kierunkach UM w Lublinie w celu uchwycenia specyfiki każdego z nich oraz przedstawienia indywidualnych rekomendacji dla działań doskonalących jakość kształcenia.

4. Ocena dydaktyki na poszczególnych Wydziałach UM w Lublinie

Średnie oceny kształcenia na poszczególnych Wydziałach różnią się nieznacznie między sobą. Podobnie jak we wcześniejszych edycjach badania **najniżej oceniony został II Wydział Lekarski z Oddziałem Anglojęzycznym**. W każdym roku akademickim **najwyższą ocenę uzyskuje Wydział Nauk o Zdrowiu**. W porównaniu z poprzednimi edycjami badania oceny wszystkich Wydziałów ulegają nieznacznej choć systematycznej poprawie. Najwyraźniejsza poprawa ma miejsce na II Wydziale Lekarskim. Świadczy to o skuteczności systemu doskonalenia jakości kształcenia na naszej Uczelni. Wyniki zawiera Wykres 5.

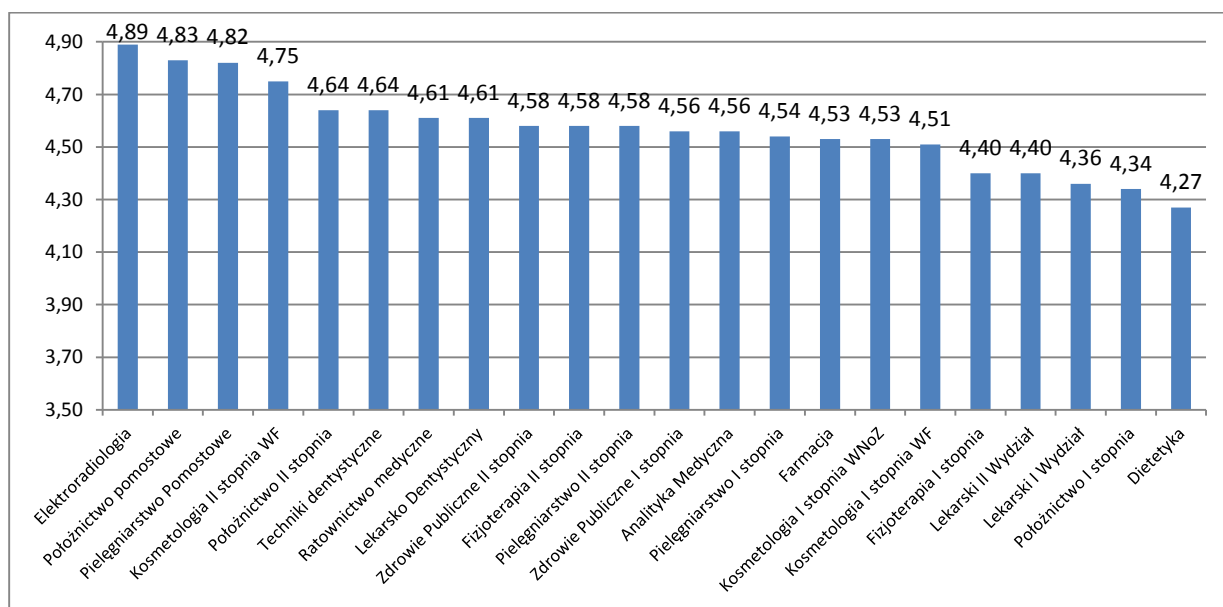
¹Średnia arytmetyczna wszystkich ocen wystawionych nauczycielom akademickim w roku akademickim 2013/2014.

Wykres 5. Ogólna ocena kształcenia na Wydziałach UM w Lublinie

Wykres 6 przedstawia zestawienie wszystkich objętych badaniem kierunków studiów prowadzonych na UM w Lublinie. Ranking stworzono dla celów porównawczych, jednak należy zachować ostrożność podczas wyciągania na jego podstawie wniosków. Wydaje się, że ocena kierunku bardziej odzwierciedla poziom oczekiwań studentów pod względem kształcenia, niż rzeczywistą jakość procesu dydaktycznego na każdym z kierunków. Prawdopodobnie kierunki ocenione najniżej nie spełniają oczekiwań studentów w pełni, gdyż oczekiwania te są bardzo wysokie. Kierunek *lekarski* (I i II Wydział) znajdujące się na końcowych pozycjach rankingu należą do kierunków trudnych a zakres materiału do opanowania jest bardzo duży, dlatego studenci stawiają wysokie wymagania w stosunku do nauczycieli akademickich, prowadzących zajęcia dydaktyczne oraz wobec innych aspektów kształcenia.

Wykres 6. Ocena kształcenia na poszczególnych kierunkach w roku 2013/2014.

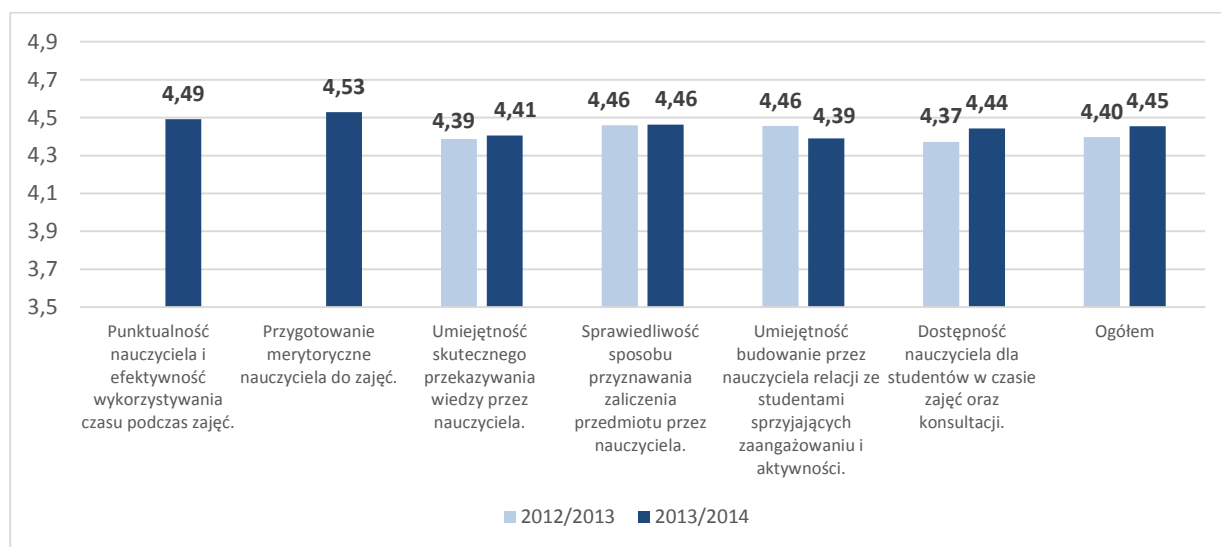

4.1 I Wydział Lekarski z Oddziałem Stomatologicznym

Ogólna ocena kształcenia na Wydziale

Na poziomie ogólnym (bez podziału na poszczególne kierunki kształcenia) I Wydział Lekarski z Oddziałem Stomatologicznym został oceniony na **4,45**, co jest oceną dość wysoką, gdyż w badaniu posłużono się pięciostopniową skalą ocen. W zestawieniu z poprzednią edycją zanotowano wzrost na poziomie ogólnym o **0,05**. Najmocniejszą stroną kształcenia na Wydziale w opinii studentów jest **przygotowanie merytoryczne nauczycieli akademickich do zajęć**. Równie wysoko oceniany jest aspekt **punktualności i efektywności wykorzystywania czasu podczas zajęć**. Struktura rozkładu ocen poszczególnych aspektów dydaktyki na I Wydziale Lekarskim jest zbliżona z ogólnym trendem zauważonym na poziomie całej Uczelni. Najniżej oceniano elementy związane z **skutecznością przekazywania treści podczas zajęć** oraz z **umiejętnością budowania relacji sprzyjających zaangażowaniu i aktywności**. Największy wzrost w stosunku do poprzedniej edycji zanotowano w przypadku **dostępności nauczyciela dla studentów w czasie zajęć oraz konsultacji**. Wykres 7 przedstawia oceny poszczególnych aspektów kształcenia na I Wydziale Lekarskim z Oddziałem Stomatologicznym.

Wykres 7. Ocena I Wydziału Lekarskiego ze względu na poszczególne aspekty kształcenia

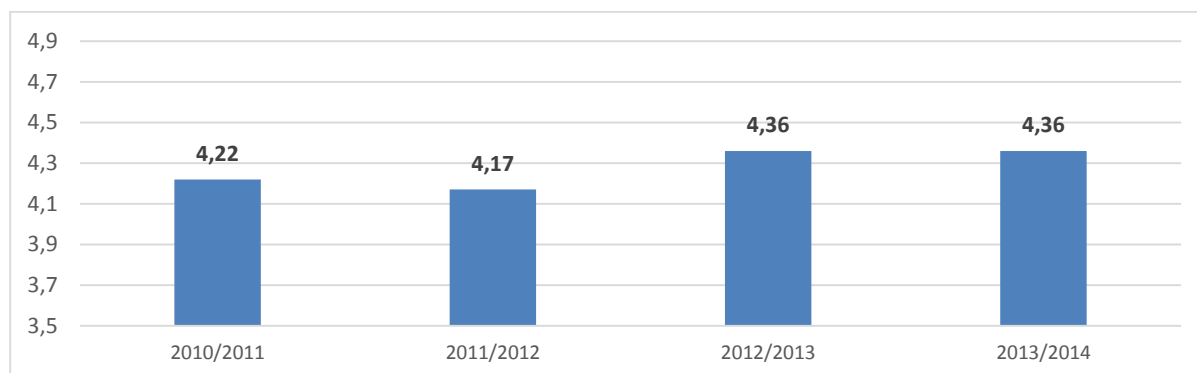

W dalszej części Raportu poddano analizie ocenę kształcenia na poszczególnych kierunkach realizowanych na I Wydziale Lekarskim z Oddziałem Stomatologicznym. Poza oceną każdego aspektu na skali od 1 do 5, w analizie wyników badania uwzględniono również komentarze studentów, które pozwalają lepiej zrozumieć zdarzające się problemy, a także poznać potrzeby i oczekiwania w zakresie dydaktyki.

Kierunek Lekarski

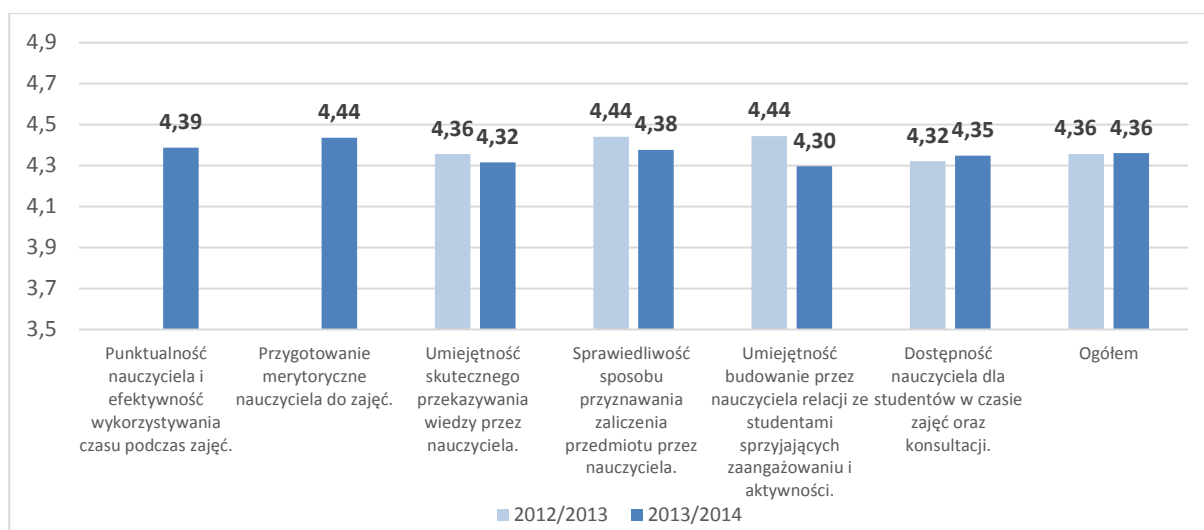
Kierunek lekarski na I Wydziale oceniono dość wysoko - **4,36**, jednak w porównaniu z pozostałymi kierunkami studiów na Uczelni jest on trzecim najniżej ocenionym kierunkiem na UM (najwyżej oceniony kierunek osiągnął średnią ocenę 4,89. Porównaj Wykres 6). Świadczy to o wysokich oczekiwaniach studentów tego kierunku wobec procesu kształcenia. Ocena w roku 2013/2014 jest identyczna z oceną w poprzedniej edycji, co przedstawiono na Wykresie 8.

Wykres 8. Zmiana oceny kształcenia na kierunku lekarskim I Wydziału

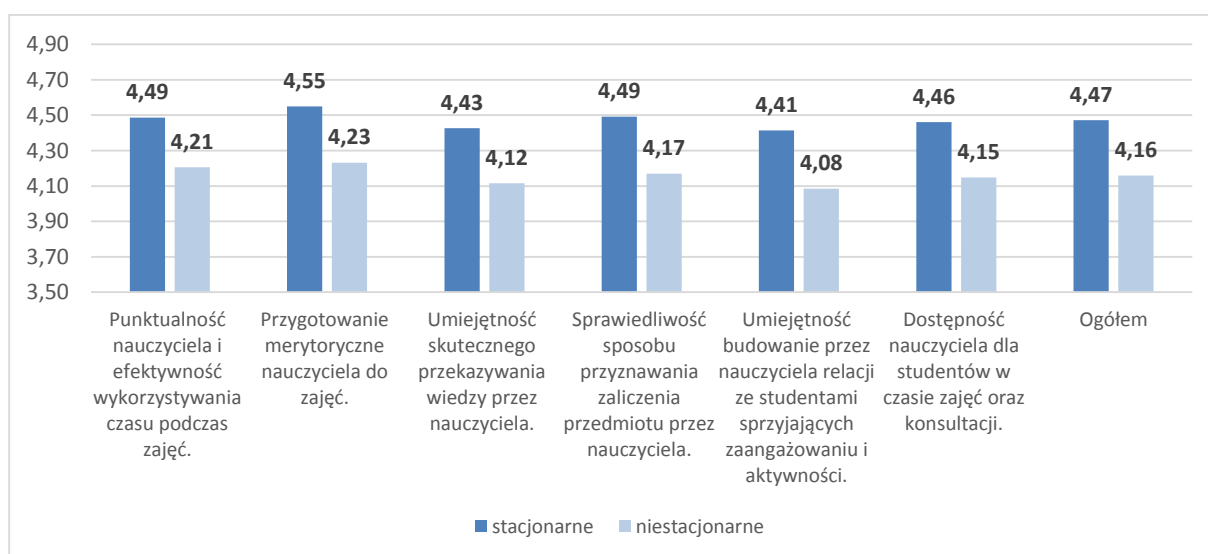

Analizując oceny wszystkich aspektów kształcenia na tym kierunku zauważono, że przygotowanie merytoryczne nauczyciela do zajęć wyróżnia się wyraźnie na tle pozostałych. Został on oceniony na **4,44** i jest wyraźnie wyższy niż średnia ogólna kierunku. Powyżej średniej oceniono także **punktualność i efektywność wykorzystywania czasu podczas zajęć** oraz **sprawiedliwość sposobu przyznawania zaliczenia przedmiotu**. Najniżej oceniono aspekty związane z **umiejętnością przekazywania wiedzy** oraz **budowania przez nauczyciela relacji ze studentami**. W przypadku tego ostatniego aspektu można zauważyć ponadto wyraźny spadek oceny w stosunku do poprzedniej edycji badania. Nieznaczny spadek nastąpił również w przypadku oceny umiejętności przekazywania wiedzy oraz sprawiedliwości sposobu przyznawania zaliczeń. Zmiany te nie powinny być powodem do niepokoju, gdyż oceny są dalej na dość wysokim poziomie, jednak świadczą o istnieniu przypadków negatywnie wpływających na ogólną ocenę procesu kształcenia i należy im przeciwdziałać. Wykres 9 przedstawia oceny każdego z ocenianych aspektów kształcenia na kierunku Lekarskim I Wydziału Lekarskiego w roku akademickim 2013/2014.

Wykres 9. Ocena poszczególnych aspektów kształcenia na kierunku lekarskim I Wydziału

Analiza ocen poszczególnych aspektów kształcenia z uwzględnieniem podziału studiów na ich formę umożliwia dostrzeżenie tendencji do nieco niższej oceny studentów studiów niestacjonarnych niż stacjonarnych. Różnica nie jest duża, jednak warto zwrócić uwagę na czynniki, mogące mieć wpływ na pojawienie się bardziej krytycznej postawy studentów niestacjonarnych. Zestawienie ocen z uwzględnieniem formy studiów zawiera Wykres 10.

Wykres 10. Ocena poszczególnych aspektów kształcenia na kierunku *lekarskim* I Wydziału według formy studiów

Analizując komentarze studentów stanowiące uzasadnienie przyznawanych nauczycielom ocen zauważono, że pozytywna ocena najczęściej wynikała z dużego zaangażowania nauczyciela oraz odpowiedniego przygotowania do pracy dydaktycznej. Studenci szczególnie doceniali wysoki poziom przygotowania merytorycznego, umiejętne wykorzystywanie różnych metod dydaktycznych do poszczególnych zajęć, umiejętność zainteresowania studentów tematem zajęć oraz nowoczesnych narzędzi dydaktycznych np.: prezentacji multimedialnych wspierających proces przekazywania wiedzy.

Ważna jest, w opinii studentów, również umiejętność budowania przez nauczyciela odpowiednich relacji, sprzyjających zaangażowaniu studentów podczas zajęć oraz stworzenie studentom możliwości zadawania pytań w przypadku wątpliwości. Jak pisał jeden ze studentów uzasadniając wysoką ocenę: *„zajęcia polegały na dyskusji, analizowaniu i tłumaczeniu obowiązujących zagadnień. Pani doktor świetnie przekazuje swoją wiedzę, dyskutuje ze studentami i z wielkim zaangażowaniem podchodzi do zajęć. To najlepszy asystent, jakiego dotąd spotkałam na uczelni. Pani Doktor wykazywała się nie tylko ogromną wiedzą, ale, co ważniejsze, potrafiła zainteresować studentów tematem i sprawić, by nawet zawiłe zagadnienia stały się w miarę proste i zrozumiałe”*.

Z pozytywną oceną spotykały się również zajęcia, podczas których nauczyciel zachęcał studentów do aktywności a aktywność była nagradzana w postaci np. dodatkowych punktów.

Studenci doceniali tych nauczycieli, którzy przekazując wiedzę potrafili ją odnieść do praktyki zawodowej i konkretnych przykładów. Z pozytywną oceną spotykały się sytuacje, kiedy poszczególne zagadnienia były wyjaśniane w oparciu o tzw. studium przypadku, dzięki czemu studenci lepiej rozumieli omawiane zagadnienia a także zdobywali umiejętność wykorzystywania tej wiedzy w praktyce. Pozytywnie oceniano również nauczycieli, którzy przekazując wiedzę potrafili wskazać zagadnienia najważniejsze, oraz uporządkować wiedzę poprzez wskazywanie zagadnień podsumowujących każdy wykład.

Ważnym elementem, mającym duży wpływ na ocenę nauczyciela jest proces weryfikacji efektów kształcenia. Z komentarzy studentów wynika, że przejrzystość kryteriów przyznawania zaliczeń, oczekiwań stawianych studentom oraz starannie przygotowane narzędzia służące weryfikacji wiedzy spotykają się ze szczególnym uznaniem studentów. Pozytywnie oceniano sytuacje, kiedy stawiano studentom wysokie wymagania podczas zaliczenia, jednak tylko wtedy, kiedy nauczyciel jasno określił swoje oczekiwania, a ocena była dokonywana na podstawie obiektywnych kryteriów, eliminujących czynnik subiektywny.

Studenci doceniali również organizację pracy nauczyciela podczas zajęć, czyli: punktualność, efektywne wykorzystywanie czasu podczas zajęć, dostępność w ramach konsultacji oraz sprawny kontakt drogą mailową. Jednak z komentarzy studentów wynika, że nadal zdarzają się przypadki częstych niepunktualności oraz nieobecności podczas zajęć. Z negatywną oceną spotykały się również sytuacje częstej zmiany osoby prowadzącej zajęcia, co powodowało dezorganizację zajęć, powtarzanie tych samych treści i nieefektywne wykorzystywanie czasu przeznaczonego na dane zajęcia.

Do czynników związanych z warsztatem dydaktycznym nauczyciela, które wpływały na niską oceną nauczyciela przez studentów należą przede wszystkim: 1) brak zaangażowania nauczyciela podczas zajęć, przejawiający się niechętnym odpowiadaniem na zadawane przez studentów pytania oraz ograniczaniem zajęć do odczytania treści prezentacji 2) nieprzygotowanie prowadzącego do zajęć, powodujące chaotyczne ich prowadzenie, utrudniające opanowanie i uporządkowanie przekazywanych treści, 3) brak umiejętności tworzenia odpowiedniej atmosfery, która sprzyjałaby zaangażowaniu studentów.

Nieskuteczną formą realizacji zajęć jest w opinii studentów opracowywanie poszczególnych tematów zajęć przez studentów i przedstawianie ich w formie prezentacji, co miało miejsce w kilku przypadkach.

Niezadowolenie powodowały również zdarzające się przypadki, złej organizacji procesu weryfikacji efektów kształcenia, np. kiedy poziom trudności testów przygotowywanych dla różnych grup w opinii studentów nie był równy oraz kiedy nauczyciel nie sprecyzował wymagań stawianych studentom podczas zaliczenia. Jak pisze jeden ze studentów: *wymagany materiał wykraczał poza*

omówione podczas zajęć zagadnienia oraz wskazaną literaturę. Wątpliwości budziły także sytuacje, kiedy dla studentów niejasne były kryteria, które były stosowane podczas przyznawania ocen oraz kiedy zajęcia ograniczały się do stawiania wymagań oraz sprawdzania wiedzy, bez wyjaśniania i tłumaczenia zagadnień. Zdarzały się również przypadki, kiedy zdaniem studentów zła organizacja egzaminu - jego czas i ogólnych przebieg - wpływały na złe wyniki studentów.

Z niezadowoleniem studentów spotkały się także zajęcia, podczas których wbrew założonym efektom kształcenia, nie położono wystarczającego nacisku na kształtowanie umiejętności praktycznych np. zbyt mało zajęć na sali operacyjnej, zbyt mało kontaktu z pacjentem.

Wnioski i rekomendacje

- ⇒ Kierunek Lekarski I Wydziału jest **trzecim najniżej ocenionym kierunkiem na UM w Lublinie, a jego ogólna ocena nie uległa zmianie** w stosunku do roku poprzedniego.
- ⇒ Zdecydowana większość zajęć dydaktycznych spełnia oczekiwania studentów pod względem jakości kształcenia, o czym świadczą wysokie oceny jej poszczególnych aspektów. Zdarzają się jednak przypadki, spotykające się z krytyką studentów, a dotyczą one w szczególności takich aspektów, jak: **umiejętność przekazywania wiedzy** oraz **umiejętność budowania odpowiednich realizacji ze studentami, sprzyjających zaangażowaniu i aktywności podczas zajęć**.
- ⇒ **Spadek oceny w stosunku do poprzedniej edycji** badania nastąpił w zakresie: sprawiedliwego sposobu przyznawania zaliczeń, umiejętności przekazywania wiedzy oraz umiejętności budowania relacji ze studentami podczas zajęć.
- ⇒ Analizując preferencje studentów w zakresie metod dydaktycznych można zauważyć, że: w celu zapewnienia skuteczności przekazywania wiedzy należy ukierunkowywać dydaktykę na kształcenia oparte na problemach (ang. *Case Study, Problem Based Learning*), gdyż zajęcia realizowane w takiej formie spotykały się ze szczególnie pozytywną oceną. Studenci doceniają **interaktywne formy realizacji zajęć**, polegające na obustronnym zaangażowaniu natomiast ze szczególnym niezadowoleniem spotykały się przypadki **odczytywania** prezentacji podczas zajęć, bez dodatkowych wyjaśnień i komentarzy ze strony prowadzącego. Opisaną zależność zaobserwowano również w poprzedniej edycji badania, co potwierdza wiarygodność przedstawionych tu wniosków.
- ⇒ Studenci podkreślają potrzebę **przedstawiania wiedzy (treści teoretycznych) z podkreśleniem zagadnień najistotniejszych w praktyce lekarskiej**. Niezwykle cenne dla skutecznego zrozumienia i zapamiętywania treści jest ich **zdaniem prezentowanie zagadnień teoretycznych na przykładach z praktyki lekarskiej, w odniesieniu do konkretnych problemów**.
- ⇒ Przyczyną niezadowolenia studentów były, podobnie jak przed rokiem, aspekty organizacyjne niektórych zajęć, **związane z częstą zmianą osoby prowadzącej** w trakcie ich realizacji. W efekcie treści zajęć były powtarzane a czas na nie przeznaczony był wykorzystany nieefektywnie.

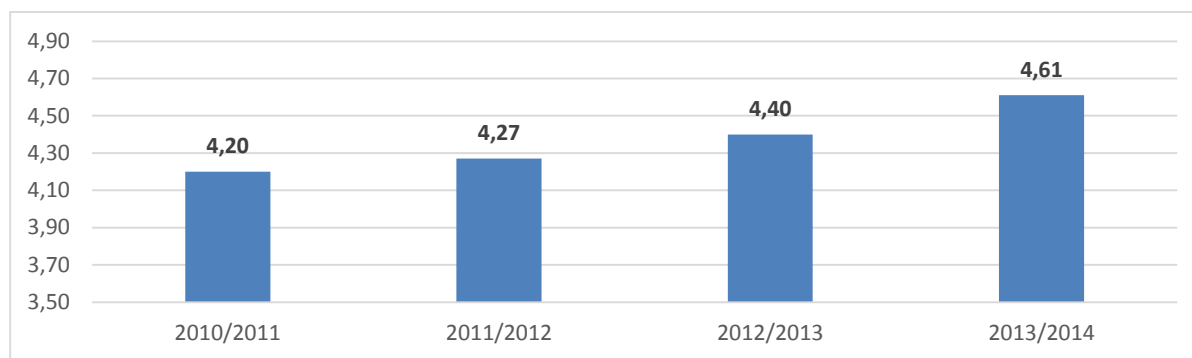
- ⇒ W komentarzach wskazywano na problemy wynikające z niewystarczającego **kontakt z pacjentem, zbyt małej ilości zajęć praktycznych odbywających się w salach operacyjnych.**
- ⇒ Rekomenduje się wykorzystywanie w dydaktyce możliwości, jakie stwarzają nowoczesne technologie informatyczne. Odpowiednie wsparcie np. wykładu prezentacją lub inną formą wizualizacji danego zagadnienia jest pozytywnie postrzegane przez studentów i wpływa na lepsze rozumienie i zapamiętywanie treści zajęć.
- ⇒ Bardzo ważne w opinii studentów jest stworzenie odpowiedniej **atmosfery podczas zajęć, sprzyjającej aktywności studentów i swobodnej interakcji między nauczycielem i studentami.** Negatywnie oceniano przypadki, gdy wprowadzano stresującą atmosferę, co zdaniem studentów uniemożliwia im zgłaszanie wątpliwości oraz zadawanie pytań.
- ⇒ Należy unikać realizacji zajęć w formie ograniczającej się do przygotowywania i wygłaszania prezentacji przez studentów, gdyż w opinii studentów jest ona nieskuteczna.
- ⇒ Należy w szczególności wyeliminować problem polegający na nieefektywnym wykorzystywaniu czasu przeznaczonego na zajęcia, który wynika **z nieobecności, niepunktualności w rozpoczynaniu i kończeniu zajęć** przez niektórych nauczycieli akademickich.
- ⇒ Należy wyeliminować zdarzające się problemy polegające na nieprzygotowaniu prowadzącego do zajęć i realizacji zajęć w sposób chaotyczny i niezaplanowany.
- ⇒ Należy doskonalić proces weryfikacji efektów kształcenia w celu eliminacji pojawiających się wątpliwości dotyczących jasności kryteriów i sprawiedliwego przyznawania zaliczeń. Należy również eliminować przypadki złej organizacji przebiegu egzaminów, które zdaniem studentów wpłynęły na ich rezultaty.

Kierunek Lekarsko-Dentystyczny

Proces kształcenia na kierunku *lekarsko-dentystycznym* oceniony został dość wysoko. Średnia ogólna ocena tego kierunku wyniosła **4,61**, co stawia ten kierunek na ósmej pozycji spośród wszystkich kierunków prowadzonych na UM (porównaj Wykres 6). W porównaniu z rokiem poprzednim, gdy kierunek ten znajdował się na piątej pozycji od końca jest to znacząca poprawa. Co więcej, co roku można zaobserwować systematyczny wzrost oceny kształcenia na tym kierunku. Świadczy to o spełnianiu oczekiwań studentów w wysokim stopniu. Powodem do niepokoju może być jednak odsetek ocenionych zajęć, który jest najniższy wśród wszystkich kierunków i wynosi jedynie **49,55%** (patrz tabela 4).

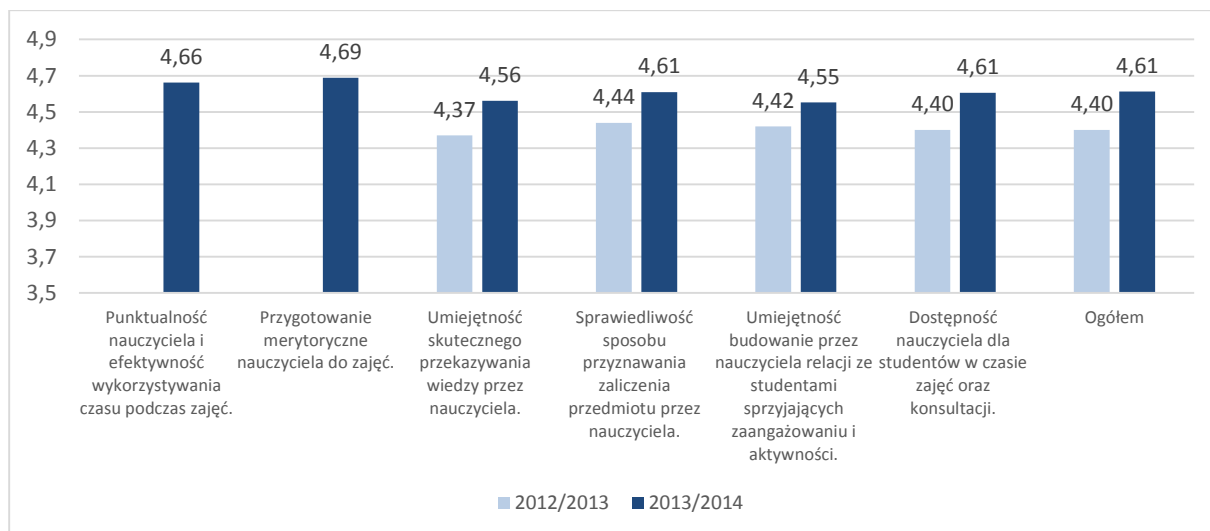
Wykres 11 zawiera oceny ze wszystkich edycji badania, jakości pracy dydaktycznej nauczycieli na tym kierunku.

Wykres 11. Zmiana oceny kształcenia na kierunku *lekarsko - dentystycznym*

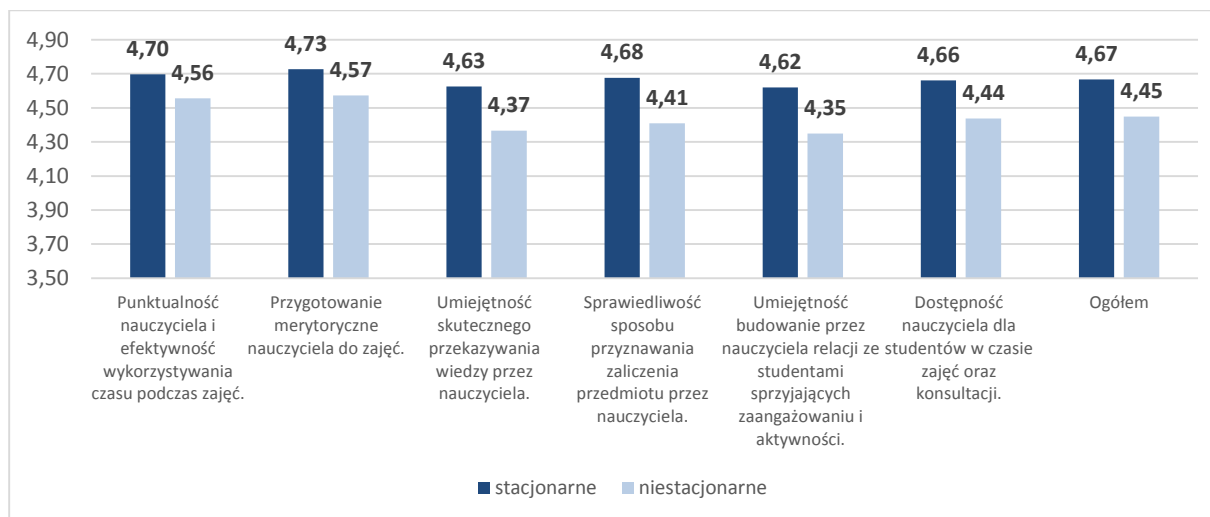
Analiza oceny poszczególnych aspektów procesu dydaktycznego na kierunku *lekarsko-dentystycznym* można zauważyć, że w porównaniu z poprzednią edycją badania każdy aspekt uległ nieznacznej poprawie, co przełożyło się na istotny wzrost oceny ogólnej. Studenci najbardziej cenią aspekty związane z **przygotowaniem merytorycznym nauczyciela do zajęć** oraz z **punktualnością i efektywnością wykorzystania czasu podczas zajęć**. Jedynie **ocena umiejętności przekazywania wiedzy przez nauczycieli** oraz **umiejętność budowania przez nauczyciela relacji ze studentami** zostały ocenione nieco poniżej średniej dla kierunku. Należy, zatem przeanalizować stosowane metody dydaktyczne w celu ustalenia przyczyny takiego stanu rzeczy i dopasować je do oczekiwań studentów. Ocenę poszczególnych aspektów kształcenia na kierunku *lekarsko-dentystycznym* zawiera Wykres 12.

Wykres 12. Ocena poszczególnych aspektów kształcenia na kierunku lekarsko-dentystycznym

Uwzględnienie w analizie ocen poszczególnych aspektów kształcenia na kierunku *lekarsko-dentystycznym* według formy prowadzenia studiów pozwala zauważyć, że wszystkie aspekty zostały ocenione wyżej na studiach stacjonarnych. Również wartym odnotowania jest fakt, iż wszystkie aspekty zostały ocenione na wyższym poziomie niż średnia ogólna bez podziału na formę prowadzenia studiów. Różnice między ocenami na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych były nieznaczne, jednak warto przeanalizować ewentualne przyczyny takiej zależności, gdyż badania ankietowe nie dostarczyły informacji mogących ją wyjaśnić. Szczegółowe dane zawiera Wykres 13.

Wykres 13. Ocena poszczególnych aspektów kształcenia na kierunku lekarsko-dentystycznym według formy studiów

Na podstawie pogłębionej analizy danych z badań, którą umożliwiają zebrane komentarze studentów uzasadniające oceny, udało się ustalić przyczyny niezadowolenia z niektórych aspektów procesu dydaktycznego. Stosunkowo często uzasadniano również pozytywne oceny, przez co da się zauważyć, jakie czynniki wpływają na szczególne zadowolenie studentów, jakie są ich oczekiwania i preferencje w zakresie dydaktyki.

Aspektem szczególnie ważnym z punktu widzenia prawidłowego przeprowadzenia procesu kształcenia jest umiejętność skutecznego przekazywania wiedzy. Z analizy komentarzy wynika, że

studenci negatywnie oceniają zajęcia prowadzone w oparciu jedynie na wiedzy i samodzielnym przygotowaniu studentów. Wskazano, że: *„Czas nie był efektywnie wykorzystywany, ze względu na jedynie wymaganie odpowiedzi i ustalanie co studenci powinni opanować na kolejne ćwiczenia. Brak elementu przekazywania wiedzy, krótkiego opowiadania o omawianym materiale, dzielenia się wiedzą.”* Odnotowywano także przypadki, w których to studenci odpowiadali za „prowadzenie” zajęć, przedstawiając prezentacje na zadane przez prowadzącego tematy.

Kolejną przyczyną niezadowolenia studentów jest brak budowania przez nauczyciela relacji sprzyjających zaangażowaniu i aktywności. Szczególnie źle oceniano prowadzących, którzy niechętnie odpowiadali na pytania zadane przez studentów oraz nie przejawiali chęci do objaśniania niezrozumiałych zagadnień odsyłając uczestników zajęć do literatury. Wskazano, że: *„brak tłumaczenia trudniejszych do zrozumienia zagadnień - prośby o tłumaczenia były puentowane tym, że student musi się uczyć sam”*.

Zdarzają się także pojedyncze przypadki, w których za przyczynę niezadowolenia z zajęć uznaje się spóźnienie lub nieobecność nauczyciela. Aspekt ten w ankiecie został oceniony wysoko, więc nie ma przesłanek do niepokoju, jednak należy eliminować przypadki opisane przez studentów w komentarzach. Pojawiają się w nich opinie takie jak: *„Zdarzało się, że nauczyciel nie pojawił się na ćwiczeniach lub pojawił się w ostatnich 15 minutach zajęć”*.

Studenci zwracali także uwagę na nieodpowiednie zaopatrzenie sal w sprzęt potrzebny do praktycznej nauki zawodu. Na przykładzie przedmiotu *stomatologia dziecięca i profilaktyka stomatologiczna* wskazano, że: *„Na zajęciach brakuje ostrych wiertel, studenci skazani są na pracę zużyтыми narzędziami. Brakuje fluoru, czasem nawet glassjonomeru”*.

Pozytywne opinie na temat prowadzących zawarte w komentarzach dotyczyły najczęściej wysokiego zaangażowania prowadzących w proces dydaktyczny oraz skutecznego przekazywania wiedzy. Studenci doceniali nauczycieli stosujących różnorodne środki dydaktyczne. Szczególnym uznaniem cieszyli się prowadzący, którzy starali się przekazywać wiedzę w sposób obrazowy, a treści teoretyczne oparte na analizie literatury przedmiotu opatrywali własnym komentarzem i przykładem.

Ważnym czynnikiem była także atmosfera panująca na zajęciach. Z analizy komentarzy wynika, że szczególnie pozytywnie oceniani byli prowadzący, którzy dbali o zaangażowanie studentów w zajęcia oraz odnoszący się do nich z szacunkiem. Obrazuje to komentarz, w którym wskazano, że: *„nauczyciel był bardzo zaangażowany w to, żeby przekazywana wiedza była zapamiętana, szybko przyswojona. Pomysłowe wykłady, wzbudzające zainteresowanie każdym tematem. Bardzo przyjazne relacje, uśmiech i otwartość sprzyjają aktywności i zaangażowaniu studentów”*.

Studenci doceniali także zajęcia, kiedy nie było wątpliwości co do jasności kryteriów oraz sprawiedliwego przyznawania zaliczeń. Ważnym czynnikiem przy zaliczeniu przedmiotów praktycznych było także wskazywanie przez nauczyciela obszarów, w których student ma braki i powinien je uzupełnić. Wskazano, że nauczyciel: *„zawsze służył dobrą radą - co można zrobić lepiej, jak się przygotować. Nie wystarczy tylko wymagać od studentów, ale należy także udzielać wskazówek jak mają się czegoś nauczyć, coś zrozumieć.”*

Wnioski i rekomendacje

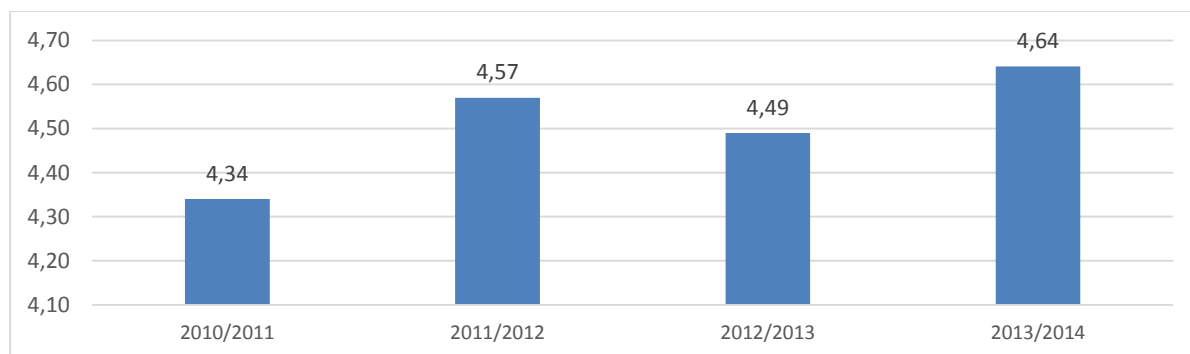
- ⇒ Kierunek *lekarsko-dentystyczny* oceniono wysoko i został sklasyfikowany na ósmym miejscu pośród wszystkich kierunków. Widoczna jest także tendencja **systematycznego wzrostu satysfakcji studentów z ogólnej jakości kształcenia na tym kierunku**.

- ⇒ Najniżej ocenianymi aspektami kształcenia na kierunku były: **umiejętność budowania przez nauczyciela relacji ze studentami sprzyjających zaangażowaniu i aktywności oraz umiejętność skutecznego przekazywania wiedzy przez nauczyciela.**
- ⇒ Należy unikać realizacji zajęć polegającej na samodzielnym przygotowywaniu poszczególnych tematów przez studentów oraz ograniczania zajęć jedynie do sprawdzania wiedzy studentów nabywanej w ramach samokształcenia. W opinii studentów metody te nie są skuteczne.
- ⇒ Należy eliminować zdarzający się **problem nieobecności, niepunktualności w rozpoczynaniu i kończeniu zajęć dydaktycznych.** Choć ma on miejsce w nielicznych przypadkach wpływa negatywnie na całość procesu kształcenia.
- ⇒ Należy dbać o dostępność i odpowiednią jakość materiałów i wyposażenia podczas zajęć praktycznych.
- ⇒ **Preferowana jest interaktywna forma realizacji zajęć,** polegające na zaangażowaniu zarówno nauczyciela jak i studentów. W opinii studentów zajęcia tak realizowane są skuteczniejsza niż metody standardowe, takie jak np. wykład, co wskazano również w poprzedniej edycji badania.
- ⇒ Studenci podkreślają znaczenie interakcji i zaangażowania nauczyciela. **Na wysokie oceny wpływ miały takie czynniki, jak: zainteresowanie postępami studentów, otwartość na udzielanie dodatkowych wyjaśnień.**

Techniki dentystyczne

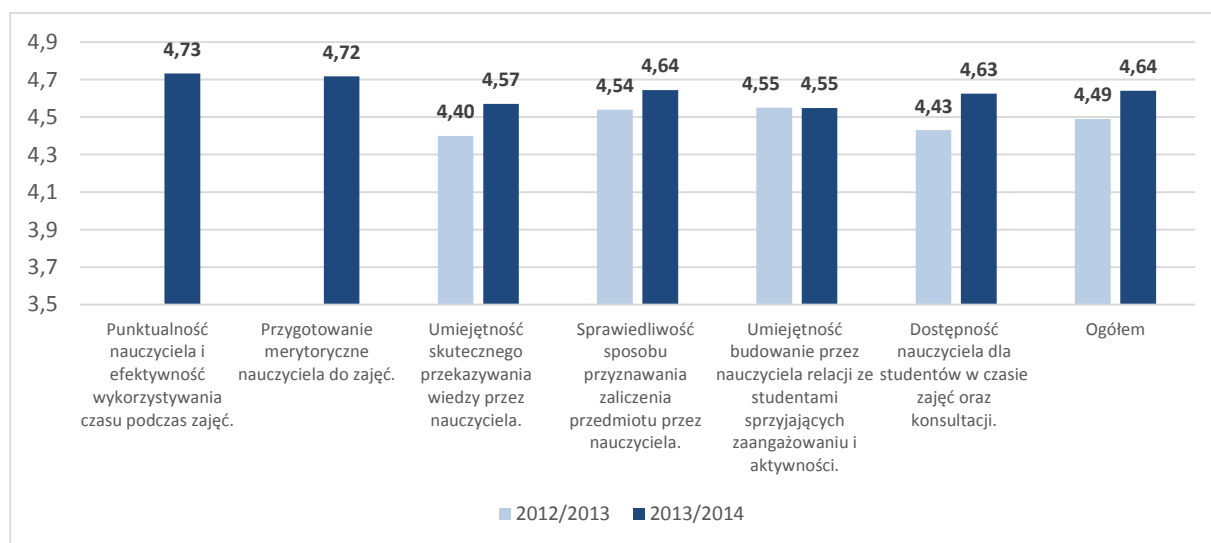
Kierunek *techniki dentystyczne* został oceniony przez studentów wysoko. W porównaniu z innymi kierunkami znalazł się na 6 pozycji w rankingu kierunków realizowanych na UM (zestawienie wszystkich kierunków zawiera Wykres 6). Średnia ogólna ocena tego kierunku wyniosła **4,64** i jest to najlepsza ocena w dotychczasowych edycjach badania oraz najlepiej oceniony kierunek na I Wydziale Lekarskim z Oddziałem Stomatologicznym. W porównaniu z pierwszą edycją badania zanotowano wzrost oceny o **0,3** pkt na poziomie ogólnym. Oceny zawiera Wykres 14.

Wykres 14. Zmiana oceny kształcenia na kierunku *techniki dentystyczne*

Analizując oceny poszczególnych aspektów kształcenia na kierunku *techniki-dentystyczne* można zauważyć, że poniżej średniej ogólnej oceniono takie czynniki, jak: **umiejętność przekazywania wiedzy przez nauczycieli, umiejętność budowania przez nauczyciela relacji ze studentami sprzyjających zaangażowaniu i aktywności oraz dostępność nauczyciela dla studentów**. Niemniej trzeba zauważyć, że aspekty te zostały ocenione dość wysoko. Oprócz umiejętności budowania przez nauczyciela relacji ze studentami wszystkie aspekty uległy poprawie w stosunku do poprzedniej edycji badania. Oceny zawiera wykres 15.

Wykres 15. Ocena poszczególnych aspektów kształcenia na kierunku *techniki dentystyczne*.

Niewielka jest liczba komentarzy umieszczonych w ankiecie przez studentów tego kierunku, dlatego trudno jest wskazać konkretne rozwiązania dla doskonalenia jakości kształcenia. Możliwe jest tylko przedstawienie aspektów dydaktyki, które są postrzegane, jako szczególnie cenne podczas uczenia się. Jako uzasadnienie wysokiej oceny nauczyciela wskazano przekazywanie dużej ilości wiedzy w sposób rzeczowy, zrozumiały i odnoszący się do przykładów z praktyki.

Wnioski i rekomendacje

- ⇒ Ogólna ocena jakości kształcenia na kierunku *techniki dentystyczne* jest wysoka. **Jest to najwyżej oceniony kierunek na I Wydziale Lekarskim z Oddziałem Stomatologicznym** a obecna ocena jest najwyższa od 2010 roku, kiedy pierwszy raz zrealizowano badanie.
- ⇒ Najniżej ocenianymi aspektami kształcenia na kierunku były: **umiejętność budowania przez nauczyciela relacji ze studentami sprzyjających zaangażowaniu i aktywności oraz umiejętność skutecznego przekazywania wiedzy przez nauczyciela.**

Aneks

Wykres 1. Zmiana skali procesu ankietyzacji od roku 2010/2011	5
Wykres 2. Zmiana odsetka wypełnionych ankiet w latach 2010-2014	6
Wykres 3. Ogólna ocena dydaktyki na UM w latach 2011-2014.....	10
Wykres 4. Ocena poszczególnych aspektów kształcenia na UM w Lublinie w roku 2013/2014	11
Wykres 5. Ogólna ocena kształcenia na Wydziałach UM w Lublinie.....	12
Wykres 6. Ocena kształcenia na poszczególnych kierunkach w roku 2013/2014.	12
Wykres 7. Ocena I Wydziału Lekarskiego ze względu na poszczególne aspekty kształcenia	13
Wykres 8. Zmiana oceny kształcenia na kierunku lekarskim I Wydziału	14
Wykres 9. Ocena poszczególnych aspektów kształcenia na kierunku lekarskim I Wydziału.....	15
Wykres 10. Ocena poszczególnych aspektów kształcenia na kierunku <i>lekarskim</i> I Wydziału według formy studiów	15
Wykres 11. Zmiana oceny kształcenia na kierunku <i>lekarsko - dentystycznym</i>	19
Wykres 12. Ocena poszczególnych aspektów kształcenia na kierunku <i>lekarsko-dentystycznym</i>	20
Wykres 13. Ocena poszczególnych aspektów kształcenia na kierunku <i>lekarsko-dentystycznym</i> według formy studiów	20
Wykres 14. Zmiana oceny kształcenia na kierunku <i>techniki dentystyczne</i>	23
Wykres 15. Ocena poszczególnych aspektów kształcenia na kierunku <i>techniki dentystyczne</i>	23
Tabela 1 Frekwencja w ocenie zajęć dydaktycznych w latach 2010-2014	5
Tabela 2. Frekwencja studentów w badaniu ze względu na kierunek studiów i tryb studiowania.	7
Tabela 3. Frekwencja w badaniu na poszczególnych kierunkach w latach 2010-2014.....	8
Tabela 4. Odsetek zajęć dydaktycznych ocenionych w roku akademickim 2013/2014	9
Tabela 5. Ogólna ocena procesu kształcenia na UM w Lublinie w roku 2013/2014	10
Tabela 6. Oceny nauczycieli akademickich prowadzących poszczególne zajęcia na kierunku <i>lekarskim</i> I Wydziału.	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Tabela 7 Nazwiska osób, które nie prowadziły zajęć lub prowadziły zajęcia nie we wszystkich grupach.	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Tabela 8. Oceny nauczycieli akademickich prowadzących poszczególne zajęcia na kierunku <i>lekarsko-dentystycznym</i>	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Tabela 9 Nazwiska osób, które nie prowadziły zajęć lub prowadziły zajęcia nie we wszystkich grupach.	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Tabela 10. Oceny nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku <i>techniki dentystyczne</i>	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Tabela 11 Nazwiska osób, które nie prowadziły zajęć lub prowadziły zajęcia nie we wszystkich grupach.	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.